

Fiscale hervorming: hefboom voor het terugdringen van armoede en sociale uitsluiting

Aanbevelingen vanuit de CAW's

Menswaardig kunnen leven

Mensen met een laag inkomen, uit arbeid of via vervangingsinkomen, zouden ook na aftrek van belastingen moeten kunnen rekenen op een besteedbaar inkomen dat minstens gelijk is aan de armoedegrens (EU_SILC norm, wat noodzakelijk geacht wordt om te kunnen (over)leven). De door CEBUD uitgewerkte budgetstandaard voor Vlaanderen en de REMI-tool, die de armoedegrens nog verfijnder afbakt, kan in de fiscale hervorming een leidraad zijn om de **belasting op lage inkomens af te stemmen, zodat iedereen netto voldoende overhoudt om menswaardig van te kunnen leven.**

Drempelverlaging bij online aangifte

De mogelijkheid tot online invullen van de belastingaangifte, en het voorstel van vereenvoudigde aangifte, dragen zeker bij tot een hanteerbaar systeem voor de modale burger. Toch kent het systeem op vandaag nog teveel drempels en codes, die het zelfstandig en correct invullen van de belastingaangifte bemoeilijken, gaande van de benodigde software voor het inloggen met ID-lezer, over het aanbrengen van aftrekbare kosten die nog niet ingelezen zijn, tot moeilijk begrijpbare informatie over bvb de fiscale verdeling van kinderen na echtscheiding. **We vragen dat er blijvend inspanningen worden gedaan om digitale en taalbarrières bij het invullen van de belastingaangifte weg te werken.**

Schuldenproblematiek

CAW's zijn erkende diensten voor schuldbemiddeling, en trekken sinds jaar en dag de projecten 'budget in zicht'. Onze hulpverleners doen aan budgetbegeleiding,

budgetbeheer en schuldbemiddeling. Financiële kwetsbaarheid en schulden vormen voor een groot deel van onze cliënten, jongeren én volwassenen, een dagelijkse zorg. De huidige gezondheids crisis heeft het thema 'schulden bij particulieren' opnieuw brandend actueel gemaakt. Voor de crisis hadden veel gezinnen het financieel al zeer moeilijk en stapelden de schulden zich op. COVID-19 heeft ook nieuwe groepen in de armoede gestort en geconfronteerd met ernstige betalingsproblemen. Vandaag, nog meer dan gisteren, is het nodig om oplossingen te zoeken om de overmatige schuldenlast bij particulieren een halt toe te roepen.

Twee zaken kunnen het ontstaan van schuldspiraal bij particulieren voorkomen: slagkrachtige en humane schuldhulpverlening en meer humane invordering.

Vanuit onze werking geven we graag volgende suggesties mee, die mensen die kampen met schuldenproblematiek kunnen helpen deze problemen te boven te komen.

- een mildere houding bij de invordering van schulden door de fiscus

Wij onderschrijven hierbij de aanbevelingen die ook de federale ombudsman in 2019 formuleerde naar aanleiding van het door zijn dienst gevoerde onderzoek:

De federale Ombudsman onderzocht de manier waarop de fiscus zijn geld terughaalt bij burgers met betalingsmoeilijkheden. Het onderzoeksverslag, dat overhandigd werd aan de FOD Financiën, aan de minister van Financiën en aan het Parlement, bevat 20 aanbevelingen in drie thema's:

1. Pas de procedures van afbetalingsplannen aan,
2. Voer een gedragscode voor invordering in,
3. Verbeter de toegankelijkheid en de communicatie

Bij een mildere houding t.a.v. invordering hoort ook een humaner beleid inzake **inbeslagname**. Concreet stellen wij voor dat beslag op bvb. de budgetbeheerrekening van een cliënt, op rubriekrekeningen van Collectieve schuldbemiddeling, of in opvangwoningen aan banden wordt gelegd.

In een kritisch advies formuleren BAPN, SAM en OCE een aantal aanbevelingen om overmatige schuldenlast te stoppen. De CAW's ondersteunen hun pleidooi mbt de invordering bij mensen zonder terugbetalingscapaciteit.

“Wettelijk is reeds bepaald dat wanneer een gerechtsdeurwaarder vaststelt dat een persoon kennelijk insolvent is, de gerechtsdeurwaarder een **proces-verbaal van niet bevinding** kan opstellen en registreren in het CBB. Andere gerechtsdeurwaarders zouden daardoor hun pogingen tot beslag moeten staken en zo dus voorkomen dat er nodeloos kosten worden aangerekend. Gerechtsdeurwaarders maken echter weinig gebruik van dit instrument. Het **wettelijk verplichten van deze praktijk zou voor kwetsbare consumenten al een grote stap in de juiste richting betekenen**.

Ook in het wetsvoorstel 'betreffende tijdelijke en structurele schuldhulpverlening' van

17 juni 2020 (55/1352) vinden we een interessante maatregel om de oplopende schuldenlast bij insolvente gezinnen een halt toe te roepen. Gerechtsdeurwaarders, maar ook OCMW's, zouden een '**PV insolvabele consument**' in het CBB kunnen registreren en zo kenbaar maken dat de schuldenaar (voorlopig) niet in staat is om zijn schulden af te betalen. Een dergelijke registratie zou gedurende maximaal zes maanden verdere gerechtelijke invorderingen doen stoppen. "

- **Voorzie een langere termijn voor afbetalingsplannen bij de fiscus**

in principe moeten fiscale schulden maximaal twaalf maanden na het ontstaan van de schuld betaald worden. Dit is echter niet altijd mogelijk, en de procedure van collectieve schuldenregeling toepassen voor het aflossen van die schuld is onwenselijk. Recent stelt de fiscus bij betalingsmoeilijkheden binnen gestelde termijn meer alternatieven voor, zoals de **administratieve schuldenregeling**. Deze regeling zou beter bekendgemaakt moeten worden, zodat hulpverleners en burgers deze mogelijkheid méér zouden inzetten.

- **maak kwijtschelding van penale schulden mogelijk**

In het kader van collectieve schuldenregeling is de onmogelijkheid van kwijtschelding van o.m. penale boeten een hypotheek op de 'nieuwe start' die de collectieve zou moeten zijn. De kwijtschelding ervan zou overwogen moeten kunnen worden.

- **geef BTW-vrijstelling voor de prestaties van gerechtsdeurwaarders**

Wanneer gerechtsdeurwaarders optreden in het kader van een gerechtelijke invordering t.a.v. een particulier, stijgen de kosten van de invordering momenteel met 21%. Ook de **gerechtskosten** van de gerechtelijke invordering zelf zou volgens het principe van **inkomenskoppeling** of met een **sociaal tarief** kunnen berekend worden.

Ook de **indirecte belastingen** (registratierechten, pleidooizegels,..) die bij gerechtelijke procedures en openbare verkoop worden geheven, dragen in vele gevallen bij tot een financiële strop en onoverzienbare achterstallen. Een fiscale hervorming met een duurzaamheidsdoelstelling zou binnen deze tarieven een sociale correctie kunnen toepassen.

- **aanpassing van de regelgeving omtrent de burgerrechtelijke overdracht mbt teruggave van belastingen**

De CAW's steunen ook het pleidooi en het voorstel van de [SAM](#) omtrent de overdracht van schuldvordering, waarbij de fiscus terugbetaling van belastingen zonder rekening te houden met betwisting door de burger, maar zelfs niet met betwisting door erkende instellingen schuldbemiddeling (OCMW en CAW) doorstort aan kredietovernemers. Hun voorstel tot aanpassing van het Wetboek van Economisch Recht kan de lacune voor overdracht van andere burgerrechtelijke bedragen dan loon of uitkering, goedmaken.

Aangepast artikel: "Art. VII.89. § 1. Elke overdracht en afstand van rechten gedaan in het raam van een kredietovereenkomst beheerst door dit boek, is onderworpen aan de bepalingen van de artikelen 27 tot 35 van de wet van 12 april 1965 ... (enzovoort)".

Alternatieve woonvormen stimuleren

Huisvesting is niet alleen een grondrecht, betaalbaar wonen is voor vele mensen met een bescheiden inkomen een bepalend element om al dan niet in armoede te leven. Niet iedereen is in staat om voor zichzelf op de traditionele manier een eigendom te verwerven. Behalve **financiële moeilijkheden** kan ook **zelfredzaamheid** een obstakel vormen inzake huisvesting. Recent zien we meer en meer alternatieve woonvormen die hierbij een oplossing kunnen bieden. Een aantrekkelijke fiscale behandeling zou het gebruik van innovatieve woonvormen aanzienlijk kunnen vergroten.

Ook hulpverleningsinstanties en andere sociale ondernemingen zouden meer duidelijkheid moeten hebben inzake de fiscale gevolgen, en BTW-voordelen indien zij participeren in innovatieve projecten (bv. samen-aankoop) of financiële constructies zoals huurkoop.

Innovatieve woonvormen worden soms ongelijk behandeld ten opzichte van traditionele gebruiksrechten, doordat zij uit het toepassingsgebied van sommige financiële en fiscale incentives vallen.

'Een eerste stap naar een aangepast juridisch kader zou daarom kunnen zijn **om innovatieve woonformules expliciet of impliciet in de regelgeving te erkennen**. Bij een expliciete erkenning dient de overheid beleidsmatige definities te introduceren die de beoogde woonvormen duidelijk onderscheiden van andere woonsituaties.